EUROPESE
COMMISSIE

Brussel, 4.6.2025
COM(2025) 213 final

Aanbeveling voor een

AANBEVELING VAN DE RAAD

inzake het economisch, sociaal, werkgelegenheids-, structuur- en begrotingsbeleid van Cyprus

{SWD(2025) 213 final}

Aanbeveling voor een

AANBEVELING VAN DE RAAD

inzake het economisch, sociaal, werkgelegenheids-, structuur- en begrotingsbeleid van Cyprus

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 121, lid 2, en artikel 148, lid 4,

Gezien Verordening (EU) 2024/1263 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2024 betreffende de doeltreffende coördinatie van het economisch beleid en betreffende het multilaterale begrotingstoezicht en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1466/97 van de Raad[1], en met name artikel 3, lid 3,

Gezien Verordening (EU) nr. 1176/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 november 2011 betreffende de preventie en correctie van macro-economische onevenwichtigheden[2], en met name artikel 6, lid 1,

Gezien de aanbeveling van de Europese Commissie,

Gezien de resoluties van het Europees Parlement,

Gezien de conclusies van de Europese Raad,

Gezien het advies van het Comité voor de werkgelegenheid,

Gezien het advies van het Economisch en Financieel Comité,

Gezien het advies van het Comité voor sociale bescherming,

Gezien het advies van het Comité voor de economische politiek,

Overwegende hetgeen volgt:

Algemene overwegingen

(1) In Verordening (EU) 2024/1263, die op 30 april 2024 in werking is getreden, zijn de doelstellingen vastgesteld van het kader voor economische governance, dat erop gericht is gezonde en houdbare overheidsfinanciën, duurzame en inclusieve groei en veerkracht te bevorderen door middel van hervormingen en investeringen, en buitensporige overheidstekorten te voorkomen. In de verordening is bepaald dat de Raad en de Commissie in de context van het Europees Semester multilateraal toezicht

[1] PB L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

[2] PB L 306 van 23.11.2011, blz. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.

uitoefenen overeenkomstig de doelstellingen en vereisten van het VWEU. Het Europees Semester omvat met name de opstelling van en het toezicht op de uitvoering van landspecifieke aanbevelingen. Die verordening bevordert ook de nationale verantwoordelijkheid voor het begrotingsbeleid en benadrukt de focus op de middellange termijn, in combinatie met een doeltreffendere en coherentere handhaving. Elke lidstaat moet bij de Raad en de Commissie een nationaal budgettair-structureel plan voor de middellange termijn indienen met zijn budgettaire, hervormings- en investeringsverbintenissen, over een periode van vier of vijf jaar, afhankelijk van de duur van de nationale legislatuurperiode. Het netto-uitgavenpad[3] in die plannen voor de middellange termijn moet voldoen aan de voorwaarden van de verordening, met inbegrip van de vereisten om de overheidsschuld aan het einde van de aanpassingsperiode op een plausibel neerwaarts pad te brengen of te houden of op een prudent niveau onder 60 % van het bruto binnenlands product (bbp) te houden en om het overheidstekort op middellange termijn onder de in het Verdrag vastgelegde referentiewaarde van 3 % van het bbp te brengen en/of te houden. Indien een lidstaat zich overeenkomstig de criteria van de verordening verbindt tot relevante hervormingen en investeringen, kan de aanpassingsperiode met maximaal drie jaar worden verlengd.

(2) Verordening (EU) 2021/241 van het Europees Parlement en de Raad[4], waarbij de herstel- en veerkrachtfaciliteit ("de RRF") is ingesteld, is op 19 februari 2021 in werking getreden. De RRF biedt de lidstaten financiële ondersteuning voor de uitvoering van hervormingen en investeringen, en biedt door de Unie gefinancierde budgettaire stimulansen. Conform de prioriteiten van het Europees Semester voor de coördinatie van het economisch beleid, stimuleert de RRF het economisch en sociaal herstel alsmede duurzame hervormingen en investeringen, met name om de groene en de digitale transitie te bevorderen en de economieën van de lidstaten veerkrachtiger te maken. De RRF helpt ook de overheidsfinanciën te versterken en de groei en werkgelegenheid op middellange en lange termijn te stimuleren, de territoriale cohesie binnen de Unie te verbeteren en de verdere uitvoering van de Europese pijler van sociale rechten te ondersteunen.

(3) Verordening (EU) 2023/435 van het Europees Parlement en de Raad[5] ("de REPowerEU-verordening"), die op 27 februari 2023 is vastgesteld, heeft tot doel de Unie geleidelijk onafhankelijker te maken van de invoer van Russische fossiele brandstoffen. Dat draagt bij tot de energiezekerheid en de diversificatie van de energievoorziening van de Unie en vergroot het gebruik van hernieuwbare

---

3 Netto-uitgaven in de zin van artikel 2, punt 2, van Verordening (EU) 2024/1263: "netto-uitgaven": de overheidsuitgaven ongerekend: i) rente-uitgaven; ii) discretionaire maatregelen aan de ontvangstenzijde; iii) uitgaven voor programma's van de Unie die volledig met inkomsten uit Uniefondsen worden gefinancierd; iv) nationale uitgaven voor medefinanciering van door de Unie gefinancierde programma's; v) cyclische elementen van de uitgaven voor werkloosheidsuitkeringen; en vi) eenmalige en andere tijdelijke maatregelen.

4 Verordening (EU) 2021/241 van het Europees Parlement en de Raad van 12 februari 2021 tot instelling van de herstel- en veerkrachtfaciliteit (PB L 57 van 18.2.2021, blz. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

5 Verordening (EU) 2023/435 van het Europees Parlement en de Raad van 27 februari 2023 tot wijziging van Verordening (EU) 2021/241 wat betreft REPowerEU-hoofdstukken in herstel- en veerkrachtplannen en tot wijziging van Verordeningen (EU) nr. 1303/2013, (EU) 2021/1060 en (EU) 2021/1755 en Richtlijn 2003/87/EG (PB L 63 van 28.2.2023, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

energiebronnen, de opslagcapaciteit voor energie en de energie-efficiëntie. Cyprus heeft een nieuw REPowerEU-hoofdstuk toegevoegd aan zijn nationale herstel- en veerkrachtplan om belangrijke hervormingen en investeringen te financieren die de REPowerEU-doelstellingen helpen verwezenlijken.

(4) Op 17 mei 2021 heeft Cyprus overeenkomstig artikel 18, lid 1, van Verordening (EU) 2021/241 zijn herstel- en veerkrachtplan ingediend bij de Commissie. Overeenkomstig artikel 19 van die verordening heeft de Commissie de relevantie, de doeltreffendheid, de efficiëntie en de samenhang van het herstel- en veerkrachtplan beoordeeld overeenkomstig de in bijlage V opgenomen beoordelingsrichtsnoeren. Op 20 juli 2021 heeft de Raad zijn uitvoeringsbesluit betreffende de goedkeuring van de beoordeling van het herstel- en veerkrachtplan voor Cyprus vastgesteld[6], dat overeenkomstig artikel 18, lid 2, is gewijzigd op 8 december 2023 om de maximale financiële bijdrage voor niet-terugbetaalbare steun bij te werken. en het REPowerEU-hoofdstuk op te nemen[7]. De tranches worden vrijgegeven als de Commissie overeenkomstig artikel 24, lid 5, verklaart dat Cyprus de desbetreffende in het uitvoeringsbesluit van de Raad vastgelegde mijlpalen en streefdoelen op bevredigende wijze heeft verwezenlijkt. Voor een bevredigende verwezenlijking is vereist dat de verwezenlijking van eerdere mijlpalen en streefdoelen voor dezelfde hervorming of investering niet is teruggedraaid.

(5) Op 21 januari 2025 heeft de Raad, op aanbeveling van de Commissie, een aanbeveling vastgesteld voor de goedkeuring van het nationale budgettair-structurele plan voor de middellange termijn van Cyprus[8]. Het plan is ingediend overeenkomstig artikel 11 en artikel 36, lid 1, punt a), van Verordening (EU) 2024/1263, bestrijkt de periode van 2025 tot en met 2028 en omvat een over vier jaar gespreid begrotingsaanpassingspad.

(6) Op 26 november 2024 heeft de Commissie een advies over het ontwerpbegrotingsplan 2025 van Cyprus goedgekeurd. Op dezelfde dag heeft de Commissie overeenkomstig Verordening (EU) nr. 1176/2011 het waarschuwingsmechanismeverslag 2025 goedgekeurd, waarin zij Cyprus heeft genoemd als een van de lidstaten waarvoor een diepgaande evaluatie nodig is. De Commissie heeft ook een aanbeveling vastgesteld voor een aanbeveling van de Raad over het economisch beleid van de eurozone, en een voorstel gedaan voor het gezamenlijk verslag over de werkgelegenheid voor 2025, waarin de uitvoering van de werkgelegenheidsrichtsnoeren en de beginselen van de Europese pijler van sociale rechten wordt geanalyseerd. De Raad heeft de aanbeveling over het economisch beleid van de eurozone[9] vastgesteld op 13 mei 2025 en het gezamenlijk verslag over de werkgelegenheid goedgekeurd op 10 maart 2025.

(7) Op 29 januari 2025 heeft de Commissie het kompas voor concurrentievermogen gepubliceerd, een strategisch kader dat de komende vijf jaar het mondiale concurrentievermogen van de EU moet stimuleren. Daarin worden de drie

---

6 Uitvoeringsbesluit van de Raad van 20 juli 2021 betreffende de goedkeuring van de beoordeling van het herstel- en veerkrachtplan voor Cyprus (10686/2021).

7 Uitvoeringsbesluit van de Raad van 8 december 2023 tot wijziging van het uitvoeringsbesluit van 20 juli 2021 betreffende de goedkeuring van de beoordeling van het herstel- en veerkrachtplan voor Cyprus (15571/2024).

8 Aanbeveling van de Raad van 21 januari 2025 tot goedkeuring van het nationaal budgettair-structureel plan voor de middellange termijn van Cyprus, PB C, C/2025/639, 10.2.2025.

9 Aanbeveling van de Raad van 13 mei 2025 over het economisch beleid van de eurozone (PB C, C/2025/2782, 13.5.2025, ELI: http:// data.europa.eu/eli/C/2025/2782/oj).

transformatieve voorwaarden voor duurzame economische groei vastgesteld: i) innovatie; ii) decarbonisatie en concurrentievermogen; en iii) veiligheid. Om de innovatiekloof te dichten, streeft de EU ernaar industriële innovatie te stimuleren, de groei van start-ups te ondersteunen door middel van initiatieven zoals de EU-strategie voor start-ups en scale-ups, en de invoering van geavanceerde technologieën zoals artificiële intelligentie en kwantumcomputing te bevorderen. Met het oog op een groenere economie heeft de Commissie een alomvattend actieplan voor betaalbare energie en een Clean Industrial Deal uiteengezet, opdat de overgang naar schone energie, met name voor energie-intensieve sectoren, kosteneffectief en concurrentievriendelijk blijft en een motor is voor groei. Om buitensporige afhankelijkheden te verminderen en de veiligheid te vergroten, zet de Unie zich in voor sterkere mondiale handelspartnerschappen, gediversifieerde toeleveringsketens en een veilige toegang tot kritieke grondstoffen en schone energiebronnen. Die prioriteiten worden geschraagd door horizontale enablers, namelijk een vereenvoudiging van de regelgeving, een verdieping van de eengemaakte markt, de financiering van het concurrentievermogen en een spaar- en investeringsunie, het bevorderen van vaardigheden en hoogwaardige banen, en een betere coördinatie van het EU-beleid. Het kompas voor concurrentievermogen is afgestemd op het Europees Semester en zorgt ervoor dat het economisch beleid van de lidstaten in overeenstemming is met de strategische doelstellingen van de Commissie, waarbij een uniforme aanpak van economische governance wordt opgezet ter bevordering van duurzame groei, innovatie en veerkracht in de Unie.

(8) In 2025 blijft het Europees Semester voor coördinatie van het economisch beleid zich ontwikkelen naast de uitvoering van de RRF. De volledige uitvoering van de herstel- en veerkrachtplannen blijft essentieel voor de verwezenlijking van de beleidsprioriteiten in het kader van het Europees Semester, aangezien de plannen helpen bij het doeltreffend aanpakken van alle of een aanzienlijk deel van de uitdagingen die in de relevante landspecifieke aanbevelingen van de afgelopen jaren zijn benoemd. De landspecifieke aanbevelingen blijven evenzeer van belang voor gewijzigde herstel- en veerkrachtplannen overeenkomstig artikel 21 van Verordening (EU) 2021/241.

(9) De landspecifieke aanbevelingen 2025 moeten betrekking hebben op alle belangrijke uitdagingen die niet voldoende worden aangepakt met maatregelen in de herstel- en veerkrachtplannen, met inachtneming van de relevante uitdagingen in de landspecifieke aanbevelingen van 2019-2024.

(10) Op 4 juni 2025 heeft de Commissie het landverslag 2025 voor Cyprus gepubliceerd. Daarin is de voortgang beoordeeld die Cyprus heeft geboekt bij de uitvoering van de relevante landspecifieke aanbevelingen en is de balans opgemaakt van de uitvoering door Cyprus van het herstel- en veerkrachtplan. Op basis van die analyse zijn in het landverslag de dringendste uitdagingen voor Cyprus in kaart gebracht. Ook is de voortgang beoordeeld die Cyprus heeft geboekt bij de uitvoering van de Europese pijler van sociale rechten en bij de verwezenlijking van de kerndoelen van de Unie inzake werkgelegenheid, vaardigheden en armoedebestrijding, alsook bij de verwezenlijking van de duurzameontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties.

(11) De Commissie heeft uit hoofde van artikel 5 van Verordening (EU) nr. 1176/2011 een diepgaande evaluatie uitgevoerd voor Cyprus. De belangrijkste bevindingen van de

beoordeling door de Commissie van macro-economische kwetsbaarheden van Cyprus voor de toepassing van die verordening zijn op 13 mei 2025 gepubliceerd[10]. De Commissie heeft op 4 juni 2025 geconcludeerd dat Cyprus niet langer wordt geconfronteerd met macro-economische onevenwichtigheden. Met name de kwetsbaarheden in verband met externe en particuliere schuld nemen af, hetgeen deels aan sterke economische groei is toe te schrijven, en de daling van de overheidsschuld wordt daarnaast ondersteund door verdere overheidsoverschotten; het tekort op de lopende rekening blijft omvangrijk. Cyprus heeft aanzienlijke vooruitgang geboekt bij het uitvoeren van maatregelen om zijn kwetsbaarheden aan te pakken. Het aandeel schulden van huishoudens en niet-financiële bedrijven in het bbp is blijven dalen, voornamelijk dankzij sterke noemereffecten ten gevolge van de hoge nominale groei van het bbp. Een groot aandeel van de bedrijfsschulden zit bij special purpose vehicles die, met geldschieters die zich buiten Cyprus bevinden, slechts beperkte risico's voor de economie inhouden. Daarnaast is het volume niet-renderende leningen van banken aanzienlijk gedaald dankzij verkopen, afschrijvingen en terugbetalingen. Niet-renderende leningen van kredietaccepterende bedrijven vertonen ook een dalende trend, die leidt tot een verdere vermindering van de schulden. De overheidsschuld neemt snel af en Cyprus zal naar verwachting begrotingsoverschotten aanhouden. Het tekort op de lopende rekening blijft, ondanks een afname in 2024, hoog en zal naar verwachting slechts licht verbeteren; de negatieve internationale netto-investeringspositie blijft omvangrijk maar wordt fors opgedreven door de aanwezigheid van special purpose vehicles die geen belangrijke directe banden hebben met de binnenlandse economie. Cyprus boekt vooruitgang met zijn beleid om de kwetsbaarheden aan te pakken. Zo werd het kader voor beslaglegging op onroerend goed volledig operationeel in 2024 en zal de wetgeving die gericht is op de bevordering van de afwikkeling van niet-renderende leningen naar verwachting de schuldpositie van huishoudens verlichten en hun spaargeld een impuls geven.

Beoordeling van het jaarlijkse voortgangsverslag

(12) Op 21 januari 2025 heeft de Raad de volgende maximale groeipercentages van de netto-uitgaven voor Cyprus aanbevolen: 6,0 % in 2025, 5,0 % in 2026, 5,4% in 2027, en 4,3% in 2028, wat overeenkomt met de maximale cumulatieve groeipercentages die zijn berekend met 2023 als referentiejaar (8,9 % in 2025, 14,3 % in 2026, 20,5 % in 2027 en 25,7 % in 2028). Op 30 april 2025 heeft Cyprus zijn jaarlijkse voortgangsverslag[11] ingediend over de naleving van de aanbevolen maximale groeipercentages van de netto-uitgaven en de uitvoering van de hervormingen en investeringen die tegemoetkomen aan de belangrijkste uitdagingen die zijn vastgesteld in de landspecifieke aanbevelingen van het Europees Semester. Het jaarlijkse voortgangsverslag weerspiegelt ook de halfjaarlijkse verslaglegging van Cyprus over de voortgang bij de verwezenlijking van zijn herstel- en veerkrachtplan overeenkomstig artikel 27 van Verordening (EU) 2021/241.

(13) De Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne en de gevolgen daarvan vormen een existentiële uitdaging voor de Europese Unie. De Commissie heeft aanbevolen de nationale ontsnappingsclausule van het stabiliteits- en groeipact op gecoördineerde

[10] SWD(2025) 68 final.

[11] De jaarlijkse voortgangsverslagen 2025 zijn beschikbaar op: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

wijze te activeren ter ondersteuning van de inspanningen van de EU om de defensie-uitgaven snel aanzienlijk te verhogen, en de Europese Raad heeft dit voorstel op 6 maart 2025 positief onthaald.

(14) Volgens door Eurostat gevalideerde gegevens[12] is het overheidsoverschot van Cyprus gestegen van 1,7 % van het bbp in 2023 tot 4,3 % in 2024, terwijl de overheidsschuld is gedaald van 73,6 % van het bbp eind 2023 tot 65,0 % eind 2024. Volgens de berekeningen van de Commissie komen deze ontwikkelingen overeen met een groei van de netto-uitgaven van 2,9 % in 2024. In het jaarlijkse voortgangsverslag schat Cyprus de groei van de netto-uitgaven in 2024 op 3,2 %. De Commissie schat dat de groei van de netto-uitgaven lager was dan in het jaarlijkse voortgangsverslag. Het verschil tussen de berekeningen van de Commissie en de schattingen van de nationale instanties is toe te schrijven aan lagere totale uitgaven en hogere aftrekposten voor de nationale medefinanciering van EU-programma's, op basis van recentere beschikbare gegevens[13]. Op basis van de ramingen van de Commissie was de begrotingskoers[14], die zowel nationaal als door de EU gefinancierde uitgaven omvat, in 2024 contractief met 1,9 % van het bbp.

(15) Volgens het jaarlijkse voortgangsverslag wordt in het macro-economische scenario dat aan de begrotingsprognoses van Cyprus ten grondslag ligt, uitgegaan van een reële bbp-groei van 3,1 % in zowel 2025 als 2026, terwijl de inflatie van het geharmoniseerd indexcijfer van de consumptieprijzen (GICP) wordt geraamd op 1,9 % in 2025 en op 2,1 % in 2026. Volgens de voorjaarsprognose 2025 van de Commissie zal het reële bbp in 2025 met 3,0 % en in 2026 met 2,5 % groeien, met een GICP-inflatie van 2,0 % in zowel 2025 als 2026.

(16) Volgens het jaarlijkse voortgangsverslag zal het overheidsoverschot in 2025 naar verwachting tot 3,5 % van het bbp dalen, terwijl de overheidsschuldquote tegen eind 2025 zal zijn gedaald tot 57,4 %. Deze ontwikkelingen komen overeen met een groei van de netto-uitgaven van 6,8 % in 2025. In de voorjaarsprognose 2025 van de Commissie wordt voor 2025 een overheidsoverschot van 3,5 % van het bbp verwacht. Volgens de berekeningen van de Commissie komen deze ontwikkelingen overeen met een groei van de netto-uitgaven van 7,3 % in 2025. Deze hogere prognoses van de groei van de netto-uitgaven ten opzichte van het jaarlijkse voortgangsverslag zijn het gevolg van het feit dat de Commissie een iets sterkere stijging van de groei van de netto-uitgaven verwacht in 2025, zij het vanuit een lagere uitgangspositie. Op basis van de ramingen van de Commissie zal de begrotingskoers, die zowel nationaal als door de EU gefinancierde uitgaven omvat, in 2025 naar verwachting expansief zijn met 1,1 % van het bbp. De overheidsschuldquote zou dan eind 2025 zijn gedaald tot

---

12 Eurostat, euro-indicatoren, 22.4.2025.

13 De cijfers van de Commissie voor 2024 zijn gebaseerd op begrotingsresultaten overeenkomstig de begrotingskennisgeving van april 2025, terwijl de nationale instanties zich baseren op eerdere gegevens.

14 De begrotingskoers wordt afgemeten aan de jaarlijkse verandering in de onderliggende begrotingssituatie van de overheid. Die koers heeft tot doel de economische impuls te beoordelen die voortvloeit uit het begrotingsbeleid, zowel dat wat nationaal wordt gefinancierd als dat wat uit de EU-begroting wordt gefinancierd. De begrotingskoers wordt gemeten als het verschil tussen i) het groeipotentieel op middellange termijn; en ii) de verandering in de primaire uitgaven ongerekend de discretionaire maatregelen aan de ontvangstenzijde, maar met inbegrip van uitgaven gefinancierd met niet-terugbetaalbare steun (subsidies) uit de herstel- en veerkrachtfaciliteit en andere EU-fondsen.

58,0 %. De daling van de schuldquote in 2025 is voornamelijk het gevolg van het hoge overheidsoverschot, in combinatie met een solide economische groei.

(17) Volgens de voorjaarsprognose 2025 van de Commissie zullen in 2025 naar verwachting overheidsuitgaven ten belope van 1,1 % van het bbp worden gefinancierd met niet-terugbetaalbare steun ("subsidies") uit de herstel- en veerkrachtfaciliteit, tegenover 0,4 % van het bbp in 2024. Met niet-terugbetaalbare steun van de herstel- en veerkrachtfaciliteit gefinancierde uitgaven worden hoogwaardige investeringen en productiviteitsverhogende hervormingen mogelijk gemaakt die geen rechtstreekse gevolgen hebben voor het overheidssaldo en de overheidsschuld van Cyprus.

(18) De publieke defensie-uitgaven in Cyprus bedroegen 1,7 % van het bbp in 2021, 1,5 % van het bbp in 2022 en 1,9 % van het bbp in 2023[15]. Volgens de voorjaarsprognose 2025 van de Commissie zullen de defensie-uitgaven zowel in 2024 als in 2025 naar verwachting 1,4 % van het bbp bedragen. Dit komt overeen met een daling van 0,3 procentpunt van het bbp ten opzichte van 2021.

(19) Volgens de voorjaarsprognose 2025 van de Commissie zullen de netto-uitgaven in Cyprus naar verwachting toenemen met 7,3 % in 2025 en met 10,4 % cumulatief in 2024 en 2025. Uitgaande van de voorjaarsprognose 2025 van de Commissie zal de groei van de netto-uitgaven van Cyprus in 2025 naar verwachting boven het aanbevolen maximale groeipercentage uitkomen, met een afwijking[16] van 0,5 % van het bbp op jaarbasis. Voor 2024 en 2025 samen zal het cumulatieve groeipercentage van de netto-uitgaven naar verwachting ook boven het aanbevolen maximale groeipercentage liggen, en overeenkomen met een afwijking van 0,5 % van het bbp. De verwachte afwijking overschrijdt de drempel van 0,3 % van het bbp voor de jaarlijkse afwijking maar blijft onder de drempel voor de cumulatieve afwijking van 0,6 % van het bbp. Al met al betekent dit dat het risico bestaat dat wordt afgeweken van de aanbevolen maximale groei van de netto-uitgaven, wanneer de begrotingsresultaten voor 2025 volgend voorjaar beschikbaar komen.

(20) In het jaarlijkse voortgangsverslag wordt verwacht dat het overheidsoverschot in 2026 zal stijgen tot 3,7 % van het bbp, terwijl de overheidsschuldquote tegen eind 2026 zal dalen tot 52,6 %. Na 2026 zal volgens het jaarlijkse voortgangsverslag het overheidsoverschot in 2027 en 2028 naar verwachting op 3,7 % van het bbp blijven. Na 2026 zal de overheidsschuldquote naar verwachting dalen tot 48,4 % in 2027 en tot 43,3 % in 2028. Op basis van de op de afsluitdatum van de prognose bekende beleidsmaatregelen wordt in de voorjaarsprognose 2025 van de Commissie uitgegaan van een overheidsoverschot van 3,4 % van het bbp in 2026. Deze ontwikkelingen komen overeen met een groei van de netto-uitgaven van 5,4 % in 2026. Op basis van de ramingen van de Commissie zal de begrotingskoers, die zowel nationaal als door de EU gefinancierde uitgaven omvat, in 2026 naar verwachting contractief zijn met 0,6 % van het bbp. De Commissie verwacht dat de overheidsschuldquote tegen eind 2026 zal dalen tot 51,9 %. De daling van de schuldquote in 2026 is voornamelijk het gevolg van het hoge overheidsoverschot, in combinatie met een solide economische groei.

Belangrijkste uitdagingen voor het beleid

[15] Eurostat, overheidsuitgaven naar classificatie van overheidsfuncties (COFOG).

[16] Vanaf 2026 zullen deze cijfers worden geregistreerd in de controlerekening die is ingesteld bij artikel 22 van Verordening (EU) 2024/1263.

(21) Overeenkomstig artikel 19, lid 3, punt b), van Verordening (EU) 2021/241 en criterium 2.2 van bijlage V bij die verordening bevat het herstel- en veerkrachtplan uitgebreide wederzijds versterkende hervormingen en investeringen die uiterlijk in 2026 moeten zijn uitgevoerd. Daarvan wordt verwacht dat zij alle of een groot deel van de uitdagingen in de relevante landspecifieke aanbevelingen doeltreffend aanpakken. Het is van essentieel belang binnen deze krappe termijn de laatste hand te leggen aan de doeltreffende uitvoering van het herstel- en veerkrachtplan, met inbegrip van het REPowerEU-hoofdstuk, om het concurrentievermogen op lange termijn van Cyprus te verhogen door middel van de groene en de digitale transitie, en om de sociale rechtvaardigheid te waarborgen. Om de verbintenissen van het herstel- en veerkrachtplan uiterlijk augustus 2026 na te leven, is het essentieel dat Cyprus de uitvoering van de hervormingen en investeringen aanzienlijk versnelt door de relevante uitdagingen aan te pakken. Cyprus zou zijn bestuurlijke capaciteit moeten verhogen om doeltreffend toezicht te houden op de uitvoering van het herstel- en veerkrachtplan, de uitvoering van investeringen te versnellen en de voortgang van belangrijke hervormingen te handhaven. Het blijft van essentieel belang de lokale en regionale autoriteiten, sociale partners, het maatschappelijk middenveld en andere belanghebbenden stelselmatig te betrekken met het oog op een breed draagvlak voor de succesvolle uitvoering van het herstel- en veerkrachtplan.

(22) De uitvoering van het cohesiebeleidsprogramma, dat steun omvat uit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO), het Fonds voor een rechtvaardige transitie (JTF), het Europees Sociaal Fonds Plus (ESF+) en het Cohesiefonds (CF), is in Cyprus versneld. Het is belangrijk inspanningen te blijven leveren om ervoor te zorgen dat dit programma snel wordt uitgevoerd en maximaal effect sorteert in de praktijk. Cyprus onderneemt al actie in het kader van zijn cohesiebeleidsprogramma om het concurrentievermogen en de groei te stimuleren. Tegelijkertijd heeft Cyprus nog steeds te kampen met uitdagingen, onder meer op het gebied van stijgende temperaturen en droogterisico's, die de watervoorziening en kritieke infrastructuur aanzienlijk onder druk zetten, en tekorten aan arbeidskrachten en discrepanties tussen gevraagde en aangeboden vaardigheden. Overeenkomstig artikel 18 van Verordening (EU) 2021/1060, moet Cyprus — in het kader van de tussentijdse evaluatie van de fondsen voor het cohesiebeleid — zijn programma toetsen aan onder meer de uitdagingen die zijn benoemd in de landspecifieke aanbevelingen 2024. In het voorstel van de Commissie dat op 1 april 2025 werd goedgekeurd[17], wordt de termijn voor het indienen van een beoordeling van het resultaat van de tussentijdse evaluatie verlengd tot na 31 maart 2025. Het voorstel biedt ook flexibiliteit om de uitvoering van het programma te helpen versnellen en stimulansen voor de lidstaten om middelen voor het cohesiebeleid toe te wijzen aan vijf strategische prioritaire gebieden van de Unie, namelijk concurrentievermogen op het gebied van strategische technologieën, defensie, huisvesting, waterweerbaarheid en de energietransitie.

(23) Het platform voor strategische technologieën voor Europa (STEP) biedt de mogelijkheid om te investeren in een belangrijke strategische prioriteit van de EU door het concurrentievermogen van de EU te versterken. STEP wordt uitgevoerd via elf

[17] Voorstel voor een VERORDENING VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD tot wijziging van Verordening (EU) 2021/1058 en Verordening (EU) 2021/1056 wat betreft specifieke maatregelen voor het aanpakken van strategische uitdagingen in het kader van de tussentijdse evaluatie — COM(2025) 123 final.

bestaande EU-fondsen. De lidstaten kunnen ook bijdragen aan het InvestEU-programma door investeringen in prioritaire gebieden te ondersteunen. Cyprus zou deze initiatieven kunnen aangrijpen om de ontwikkeling of de productie van kritieke technologieën, waaronder schone en hulpbronnenefficiënte technologieën, te ondersteunen.

(24) Naast de economische en sociale uitdagingen die in het herstel- en veerkrachtplan en andere EU-fondsen aan bod komen, wordt Cyprus geconfronteerd met een aantal extra uitdagingen in verband met onderzoek en innovatie, toegang tot financiering, ondernemingsklimaat, energietransitie, aanpassing aan de klimaatverandering, discrepanties tussen gevraagde en aangeboden vaardigheden en tekorten aan arbeidskrachten.

(25) De publieke en private O&O-investeringen in Cyprus behoren nog steeds tot de laagste in de EU, waarbij de publieke O&O-intensiteit stagneerde op 0,29 % van het bbp in 2023 (EU-gemiddelde: 0,72 %) en O&O door bedrijven daalde tot 0,28 % — vijf keer onder het EU-gemiddelde. Dit is het gevolg van structurele factoren zoals een diensteneconomie, een beperkt aantal grote ondernemingen, een onderontwikkelde private-equitymarkt en een klein budget voor stimulansen. Ondanks de geringe financiering heeft Cyprus een sterke wetenschappelijke output, maar de commercialisering ervan is zwak, met slechts 0,7 octrooiaanvragen per 1 miljard EUR van het bbp in 2022 (EU-gemiddelde: 3,2). Het innovatie-ecosysteem is gefragmenteerd en er zijn zwakke banden tussen universiteiten, start-ups, de overheid en de financiële sector. Het aantal afgestudeerden in wetenschap, technologie, engineering en wiskunde (STEM) neemt af en het aantal onderzoekers blijft laag. In de huidige onderzoeks- en innovatiestrategie ontbreken streefdoelen en indicatoren, een monitoring- en evaluatiemechanisme, effectbeoordelingen en langetermijnfinanciering, en het rechtskader voor commercialisering en hoog-risicokapitaal moet worden verbeterd.

(26) Een goed functionerend en gediversifieerd financieel systeem is essentieel om investeringen, innovatie en economische veerkracht te stimuleren. In Cyprus blijft de toegang tot alternatieve spaar- en beleggingsinstrumenten beperkt en zijn de kapitaalmarkten onvoldoende ontwikkeld. De banksector is robuust, maar de niet-bancaire financiering blijft onderbenut en huishoudens blijven afhankelijk van traditionele bankdeposito's, waardoor de kapitaalstroom naar productievere investeringen wordt belemmerd. De financiële geletterdheid is nog steeds laag in vergelijking met het EU-gemiddelde, waardoor het vermogen en de motivatie van huishoudens om deel te nemen aan gediversifieerde investeringsstrategieën worden beperkt. Bovendien belemmert de beperkte aanwezigheid van institutionele beleggers en durfkapitaal de financieringsmogelijkheden voor innovatieve bedrijven en start-ups.

(27) Volgens het kompas voor concurrentievermogen moeten alle instellingen op EU-, nationaal en lokaal niveau zich tot het uiterste inspannen om regelgeving te vereenvoudigen en administratieve procedures te versnellen. De Commissie heeft ambitieuze doelstellingen vastgesteld voor het terugdringen van de administratieve lasten met ten minste 25 % (en ten minste 35 % voor kmo's), en heeft nieuwe instrumenten in het leven geroepen om deze doelen te bereiken, waaronder een stelselmatige stresstest van bestaande EU-wetgeving en een intensievere dialoog met belanghebbenden. Om bij deze ambitie aan te sluiten, moet ook Cyprus actie

ondernemen. 68 % van de bedrijven vindt dat de ontplooiing van ondernemingsactiviteiten in Cyprus wordt bemoeilijkt door de complexiteit van administratieve procedures[18]. Een bedrijfsvriendelijk regelgevingsklimaat is van essentieel belang om investeringen, innovatie en ondernemerschap te versterken. Cyprus heeft vooruitgang geboekt bij het verbeteren van zijn bedrijfsklimaat, onder meer door hervormingen door te voeren om de registratie van bedrijven te vereenvoudigen en het aantal laattijdige betalingen bij business-to-business- en government-to-business-transacties te verminderen. Tegelijkertijd blijven de regelgevende en administratieve belemmeringen aanzienlijk. Complexe vergunningsprocedures, hoge fiscale nalevingskosten voor kleine en middelgrote ondernemingen en belemmeringen voor de concurrentie in de detailhandel en professionele diensten blijven op de bedrijfsdynamiek wegen.

(28) Het bestuur van staatsondernemingen blijft achter bij de internationale normen en vertoont tekortkomingen op gebieden als eigendomsbeleid en financiële transparantie. Cyprus heeft onlangs een adviesraad voor de benoeming van bestuursleden van staatsondernemingen opgericht en maatregelen genomen om het financieel toezicht te verbeteren. Het ontbreken van bindende rapportageverplichtingen en een uitgebreide inventaris van overheidsinstanties vormt echter een belemmering voor een doeltreffend toezicht. Dit leidt ook tot bezorgdheid in verband met bestuur, verantwoordingsplicht en de kwaliteit en prijsstelling van diensten in sectoren die voornamelijk onder zeggenschap van staatsondernemingen staan, zoals de elektriciteitssector. Om deze uitdagingen aan te pakken, is het van essentieel belang een regelmatig bijgewerkte inventaris van overheidsinstanties op te stellen en een gecoördineerde hervorming vast te stellen waarbij alle belanghebbenden worden betrokken. Dit moet de ontwikkeling omvatten van een duidelijk eigendomsbeleid voor staatsondernemingen waarin de rollen, verantwoordelijkheden en verantwoordingsplicht van instellingen die toezicht houden op staatsondernemingen worden omschreven.

(29) Cyprus heeft zijn energietransitie voortgezet, met name door zijn productie van hernieuwbare energie te verhogen. Olie en aardolieproducten zijn echter nog steeds goed voor een groot deel van het energieverbruik en het land moet de uitfasering van fossiele brandstoffen in alle sectoren verder versnellen. Dit voortgezette gebruik van fossiele brandstoffen vormt een aanzienlijke uitdaging voor de vermindering van de totale broeikasgasemissies en voor het halen van het streefcijfer van Cyprus voor 2030 in het kader van de verordening inzake de verdeling van de inspanningen. Isolement op energiegebied blijft bestaan en moet worden verholpen door het project “Great Sea Interconnector”, dat vertraging heeft opgelopen, te versnellen. Het elektriciteitssysteem en het elektriciteitsnet van Cyprus, en met name de energieopslagsystemen voor hernieuwbare energie, moeten worden uitgebreid en gemoderniseerd. De ontwikkeling van systemen voor de opslag van hernieuwbare energie is van vitaal belang om de capaciteit voor hernieuwbare energie in het transmissienet te vergroten en de energiebeperking te verminderen. Duurzaam en betaalbaar vervoer blijft een prioriteit, aangezien de Cypriotische vervoerssector te maken heeft met een toenemend energieverbruik, een volledige afhankelijkheid van het goederenvervoer over de weg en beperkte stimulansen en infrastructuur voor

[18] “Businesses’ attitudes towards corruption in the EU” (De houding van bedrijven ten aanzien van corruptie in de EU), Flash Report, Eurobarometer Report (april 2024).

elektrificatie van het wagenpark. De grote afhankelijkheid van het land van de invoer van energie verergert de kwetsbaarheden van de externe sector. Een diepere integratie van hernieuwbare energie in de energiemix zou de economie beter bestand maken tegen externe energieschokken en het land aantrekkelijker maken voor productieve buitenlandse investeringen. Cyprus moet zijn inspanningen opvoeren om particuliere financiering aan te trekken voor energie-efficiëntieverbeteringen en renovaties, met name van de slechtst presterende gebouwen die kwetsbare consumenten blootstellen aan energiearmoede, onder meer door zijn financiële instellingen aan te moedigen deel te nemen aan de Europese coalitie voor de financiering van energie-efficiëntie

(30) Energiearmoede en betaalbare elektriciteit vormen een dringend probleem in Cyprus, ook al zijn er gerichte steunmaatregelen uitgevoerd. Cyprus behoort tot de landen met de hoogste elektriciteitsprijzen voor huishoudens in de EU, waardoor met name kwetsbare consumenten onder aanzienlijke financiële druk staan. Zowel achterstallige betalingen van energierekeningen als structurele problemen zoals lekken en vocht zijn nog steeds wijdverbreid. Hoge koelingskosten vormen ook een zware last voor huishoudens.

(31) Cyprus wordt geconfronteerd met aanzienlijke milieu-uitdagingen, met name op het gebied van waterschaarste en afvalbeheer. In 2022 bereikte de waterexploitatie een kritiek niveau, als gevolg van een ernstig overmatig gebruik van hernieuwbare watervoorraden. De landbouw, die 88 % van het water van het land verbruikt, verergert het probleem met verouderde irrigatiesystemen en een beperkt gebruik van waterbesparende technologieën. Cyprus kampt met een aanzienlijk tekort aan investeringen in waterinfrastructuur, met grote behoeften op het gebied van drinkwater en afvalwaterzuivering. Ondanks de inspanningen in het kader van het actieplan voor de circulaire economie 2021-2027 en het herstel- en veerkrachtplan liggen het percentage circulair materiaalgebruik en de hulpbronnenproductiviteit nog steeds onder het EU-gemiddelde. In 2022 recyclede Cyprus slechts 15 % van het stedelijk afval en 70 % van het verpakkingsafval, terwijl het het meeste voedselafval per persoon in de EU en bovengemiddelde volumes stedelijk afval voortbracht. Een stortheffing in het kader van het herstel- en veerkrachtplan zou het afvalbeheer kunnen verbeteren als zij naar behoren wordt gehandhaafd.

(32) Cyprus is steeds kwetsbaarder voor klimaatrisico’s, waaronder bosbranden, onregelmatige regenval, droogte en stormen. Ondanks de geplande investeringen blijven de Cypriotische middelen voor aanpassing aan de klimaatverandering achter bij de EU-gemiddelden. De nationale aanpassingsstrategie heeft tot doel de veerkracht te vergroten, met de nadruk op duurzaam waterbeheer en kustbescherming, maar de aanpak blijft grotendeels van niet-bindende aard. Versterking van het bestuur en versterking van de samenwerking tussen ministeries en lokale overheden zijn cruciale stappen om maatregelen voor aanpassing aan de klimaatverandering doeltreffend uit te voeren waarmee Cyprus zijn klimaatbestendigheid kan verbeteren en nauwer kan afstemmen op de EU-normen.

(33) Cyprus presteert sterk op het gebied van werkgelegenheid, maar tekorten aan arbeidskrachten en vaardigheden beperken de economische ontwikkeling in toenemende mate. Belangrijke sectoren zoals de bouw, energie, gezondheidszorg, landbouw en horeca kampen met acute tekorten, die verder worden verergerd door discrepanties tussen gevraagde en aangeboden vaardigheden en een onderbenutte beroepsbevolking. Bovendien ligt het aandeel jongeren die werkloos zijn en geen onderwijs of opleiding volgen (12,9 %) nog steeds boven het EU-gemiddelde, met name voor jonge vrouwen. Cyprus wordt ook geconfronteerd met een sterke daling

van de basisvaardigheden van jongeren — wat tot uiting komt in de grootste toename van ondermaatse prestaties in de EU sinds 2018 — als gevolg van factoren zoals de beperkte deelname aan voor- en vroegschoolse educatie, onvolledige uitvoering van beleid en geringe autonomie van scholen. Dit vormt een grote belemmering voor de inspanningen op het gebied van omscholing. De deelname aan secundair beroepsonderwijs en -opleiding blijft beperkt, terwijl de mogelijkheden voor werkplekleren en de afstemming op de behoeften van de arbeidsmarkt ontoereikend zijn. Het percentage studenten dat is ingeschreven in STEM-gebieden is het laagste in de EU, wat bijdraagt tot aanhoudende tekorten in kritieke sectoren voor de groene en de digitale transitie. Bovendien zijn de digitale vaardigheden van de bevolking in de beroepsgeschikte leeftijd nog steeds laag, met name onder kwetsbare groepen, en is de deelname van volwassenen aan onderwijs aanzienlijk afgenomen. Er worden hervormingen doorgevoerd die worden ondersteund door de herstel- en veerkrachtfaciliteit en het Europees Sociaal Fonds Plus — zoals de uitvoering van individuele leerrekeningen, programma's voor e-vaardigheden en actualiseringen van leerplannen — maar het volledige effect ervan moet nog zichtbaar worden.

(34) De toegang tot langdurige zorg voor ouderen blijft beperkt en de overheidsuitgaven behoren tot de laagste in de EU. Het percentage 65-plussers dat langdurige zorg nodig heeft vanwege ernstige problemen met persoonlijke zorg of huishoudelijke activiteiten, behoort met 34,3 % tot de hoogste in de EU. Het toenemende aandeel van de bevolking van 65 jaar en ouder zal de komende jaren leiden tot een nog grotere vraag naar langdurige zorg. De uitdagingen op het gebied van toegang tot deze zorg worden nog verergerd door tekorten aan werknemers als gevolg van lage lonen en een lage dekkingsgraad van collectieve onderhandelingen. Om de beschikbaarheid van, de toegang tot en de kwaliteit van de diensten te verbeteren, zou Cyprus een geïntegreerd model voor langdurige zorg kunnen invoeren, met een robuust mechanisme voor kwaliteitsborging voor alle vormen van langdurige zorg.

(35) Aangezien de economieën van de lidstaten van de eurozone nauw met elkaar verweven zijn en collectief aan de werking van de economische en monetaire unie bijdragen, heeft de Raad de lidstaten van de eurozone in 2025 aanbevolen actie te ondernemen, onder meer via hun herstel- en veerkrachtplannen, teneinde de aanbeveling over het economisch beleid van de eurozone voor 2025 uit te voeren. Voor Cyprus helpen aanbevelingen (2), (3) en (5) bij de uitvoering van de eerste aanbeveling voor de eurozone inzake concurrentievermogen, terwijl de aanbevelingen (4) en (5) bijdragen tot de uitvoering van de tweede aanbeveling voor de eurozone inzake veerkracht, en aanbeveling (1) helpt bij de uitvoering van de derde aanbeveling voor de eurozone inzake macro-economische en financiële stabiliteit in de aanbeveling voor 2025.

BEVEELT AAN dat Cyprus in 2025 en 2026 actie onderneemt om:

1. De algemene defensie-uitgaven en -paraatheid te versterken in overeenstemming met de conclusies van de Europese Raad van 6 maart 2025. Ervoor te zorgen dat de netto-uitgaven in overeenstemming zijn met het pad dat de Raad op 21 januari 2025 heeft aanbevolen.

2. Met het oog op de toepasselijke termijnen voor de tijdige voltooiing van de hervormingen en investeringen overeenkomstig Verordening (EU) 2021/241, de uitvoering van het herstel- en veerkrachtplan te versnellen, met inbegrip van het REPowerEU-hoofdstuk. De uitvoering van het cohesiebeleidsprogramma (EFRO, JTF, ESF +, CF) te versnellen, waarbij in voorkomend geval de mogelijkheden van

de tussentijdse evaluatie worden aangegrepen. De EU-instrumenten optimaal te benutten, met inbegrip van de mogelijkheden van InvestEU en het platform voor strategische technologieën voor Europa, om het concurrentievermogen te verbeteren.

3. Onderzoek en innovatie en de commercialisering van onderzoeksresultaten te versterken door publieke en private O&O-investeringen te stimuleren, synergieën tussen onderzoek en bedrijfsleven te versterken en een permanente langetermijnstrategie voor onderzoek en innovatie vast te stellen met input-outputindicatoren en meerjarige financiering. De diversificatie van de economie en verdere productieve investeringen te vergemakkelijken door alternatieve spaar- en beleggingsinstrumenten mogelijk te maken, de financiële geletterdheid te vergroten, de deelname aan kapitaalmarkten te faciliteren en de toegang tot niet-bancaire financieringsmogelijkheden voor bedrijven te verbeteren. De regelgeving te vereenvoudigen, de regelgevingsinstrumenten te verbeteren en de administratieve lasten te verminderen, met bijzondere aandacht voor het verbeteren van de vergunningsprocedures voor investeringen en het opzetten van nieuwe bedrijven. Het bestuur van staatsondernemingen te verbeteren door dit af te stemmen op internationale beste praktijken, waaronder de op verdienste gebaseerde benoeming van raden van bestuur, eigendomsbeleid en prestatiegericht beheer.

4. De algehele afhankelijkheid van fossiele brandstoffen te verminderen en de energievoorziening verder te diversifiëren, met name door energie-interconnecties met buurlanden te ontwikkelen, de financiering voor energie-efficiëntie op te voeren, duurzaam vervoer te bevorderen en het elektriciteitsnet en de energieopslagfaciliteiten te verbeteren, om een toenemend aandeel hernieuwbare energie te kunnen opvangen. Energiearmoede aan te pakken. Meer te investeren in infrastructuur voor water-, afvalwater- en afvalbeheer, duurzame praktijken voor watergebruik te bevorderen, en de inspanningen op te voeren ter voorkoming van afval en ter verbetering van de gescheiden inzameling van stedelijk en verpakkingsafval. De uitvoering van maatregelen voor de aanpassing aan de klimaatverandering te verbeteren door de nadruk te leggen op het verbeteren van het institutionele kader voor klimaatadaptatie.

5. Tekorten aan arbeidskrachten en discrepanties tussen gevraagde en aangeboden vaardigheden aan te pakken door de arbeidsmarktparticipatie van jongeren te versterken, de capaciteit en aantrekkelijkheid van beroepsonderwijs en -opleiding verder te vergroten en volwasseneneducatie te bevorderen. De beleidsinspanningen op te voeren om groene en digitale vaardigheden te versterken. De deelname aan voor- en vroegschoolse educatie en opvang verder te vergroten, de basisvaardigheden te verbeteren en de deelname van studenten op het gebied van wetenschap, technologie, engineering en wiskunde (STEM) te vergroten. De beschikbaarheid van en de toegang tot diensten voor langdurige zorg te verbeteren door een modern, naar behoren gefinancierd, geïntegreerd model voor langdurige zorg in te voeren.

Gedaan te Brussel,

Voor de Raad
De voorzitter